

“KÜRESELLEŞME, YAŞAM VE KAMU HİZMETLERİ” PANELİNDE YAPILAN KONUŞMA VE SORULARA YANITLAR

Sosyoloji

Sözü Yıldırım Koç'a bırakıyorum.

Onu tanıtmaya bilmiyorum gerek var mı? Başkan arkadaşımız söyledi; Yıldırım Koç, Siyasal Bilgiler Fakültesinde doktora yapmış değerli bir arkadaşımız ve TÜRK-İŞ Başkan Danışmanlığını yakın zamanlara kadar yürüttü, şimdi de part-time, belki full-time olarak o işi sürdürüyor. Sözü kendisine bırakıyorum.

Bir de, 17.00-17.15'e kadar devam edebileceğimiz söylendi. Arkadaşlarımıza 20 ile 25 dakika arasında bir zaman kalıyor, onu iyi kullanmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

Yıldırım KOÇ- Teşekkür ederim Sayın Başkan -aynı zamanda Hocam; çünkü ben Ruşen Hoca'nın öğrencisiyim ve değerli dinleyiciler. Önce, böyle bir konuda bana da söz hakkı tanındığı için teşekkür ederim.

Küreselleşme ve emek konusunda günümüzü anlamak için neydi, ne değişti, çok kısaca özetlemek istiyorum; çünkü çok ciddi sorunların yaşandığı bir dönem.

İkinci Dünya Savaşı'ndan 70'li yıllara kadar küreselleşme kavramı pek kullanılmıyordu. İşçi sınıfı ile sermayedar sınıf arasında gelişmiş ülkelerde, bizim gibi ülkelerde ve dünya çapında belirli bir uzlaşma vardı. Bir taraftan ekonomik büyüme söz konusuydu. 46'dan 70'li yıllara kadar sadece 58'de bir kriz vardır, onun dışında kapitalizmin bazı tarihçilere göre altın çağı olarak adlandırılan, insanların geleceğe hep umutla bakabildikleri bir dönemdir 46'dan 70'li yıllara kadarki dönem. Bu dönemde bir taraftan ekonomik büyümenin getirdiği, çok düşük oranlı işsizliğin getirdiği ve Sovyetler Birliği'nin varlığının getirdiği, sınıflar arasında bir

mutabakat söz konusudur. Bu ba sosyal refah devleti diye isimlendirilen ana boyutu, ana özelliği bu Sendikalara karşı hükümetler işverenler olumlu yaklaşırlar, serbestleşmeyi teşvik ederler, ay sendikalaşmayan yerlerde bile işçi haklarına saygı gösterilir. 1946'dan 72 veya 73 yılında OPEC'in petrol fiyatlarını artırmasına kadar olamazsanız, ana hatlarıyla bu.

73-74'lerden itibaren tablo değişiyor. Birincisi; sürekli bir krize giriliyorsa sürekli bir durgunluk eğilimine giriliyor, dönem dönem krizler başlıyor. Hayatınızda, Temmuz 97'deki Üzümün doğu'daki kriz, 98 Rusya krizi, ardından 94 Türkiye, 98 Türkiye, Meksika krizi yani artık sistem, 1946'dan 70'li yıllara kadar olduğu gibi, insanların süren geleceğe umutla bakabildikleri bir altın çağı olmaktan çıkıyor, sürekli durgunluğun eğilim olarak yaşandığı dönem dönem krizlerin gündeme geldiği bir kapitalizme geçmiş oluyor. Küreselleşme kavramı ağırlıklı olarak 1970'lerde gündeme geldi. Buna koşarak olarak, ulusötesi sermaye -eskiyi çokuluslu şirketler derdik- kavramı öne kazandı; yani kapitalizmin ilk geliştiği dönemlerde de, 16-17. yüzyıllarda Merkantilizm dönemini hatırlarsanız kapitalizm hiçbir zaman tek bir ülkenin sınırları içinde kendini kısıtlı hissetmemiştir. Merkantilizm, ticari kapitalizm, sömürgeleri kurmuştur. Daha sonra belli bir serbest rekabetçi dönem vardır; ama 19. yüzyılın son çeyreğinde itibaren yeniden yayılmacı bir eğilim kapitalizme hakim olmuştur; ama ulusötesi sermaye yenidir; yani sermaye

enin kendini belirli bir ulus-devletle adleştirmemiş, ulusötesi bir nitelik arzadığı ve ulus-devletin sınırlarını vırdığı bir yeni eğilim, yeni dönem söz onusu.

Bunu kolaylaştıran teknolojik gelişmeler de var. Bir kere, iletişim teknolojisi ümitsiz geliyor, ulaştırma teknolojisinde önyük atılmalar var. Bilgiyevarın üretim sürecinde uygulamaya sokulmasıyla birlikte eni olanaklar ortaya çıkıyor ve artık ulus tesi sermaye, üretimi dünya çapında bir jölimüne dayalı olarak örgütleyebilmeye aşıyor. Size bir-iki uç örnek vereyim. İtalya'da Avrupa Bölge toplantısı yapıldı; u, ona sunulan raporda var İsviçre'deki ankarlara, gece güvenli kameralarını İyeyen kişiler İsviçre'de oturmuyor, Kuzey İvrika'da oturuyorlar ve eğer kameraları lağabandı bir şey görürlerse, anında ıtabaleyi Kuzey Afrika'dan İsviçre'de, 'enevre'deki polise yapabiliyor. Mesela ügüllü Hava' Yollarına Londra'dan İsviçre'de uçacaksanız, bir rezervasyon ıpturacaksanız, telefonu çevirdiğinizde arızın Londra'daki bir büro çıkmıyor, İndistan çıkıyor; Hindistan'daki görevli, zin Londra-Manchester uçuş rezervasyonunuzu yapıyor; çünkü Londra'da bu i yapacak kişi için ödenecek ücret ile İndistan'da bu işi yapacak bir kişi için deneyecek ücret arasında dağlar kadar fark ar.

İsviçre şirketleri, bilgisayar veri işlerini Hindistan'da yapıyorlar ve üreyi ufacık bir ornamayla, binlerce öfyalık dokümanın Hindistan'dan vey'e aktarabiliyor. Ulusötesi sermayenin İnde böyleline geniş olanaklar var. Serbest İlgeler kuruluyor; ulusötesi sermaye 70'l

yıllarda eski mutabakatı parçalamaya başlıyor. İngiltere'de Thatcher'ın 79'da yönetime gelmesi, ardından Amerika'da Cumhuriyetçilerin yönetime gelmesi, Almanya'da, hatta bir dönem İsviçre muhafazakar partilerin yönetime gelmesi, bu yeni gelişmelerin, küreselleşmenin, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki yansımaları.

Bu süreç içinde emek, ücretli emek ciddi sıkıntılar yaşıyor; ama bir taraftan da yeni perspektifler kazandı. Nedir? Birincisi; uluslararası işbölümünde ö-nemli bir değişiklik oldu. Eskiden az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler ağır-İhla tarımda uzmanlaşmış ülkelerdi; madencilikle, hammaddede üretimi ile uğraşarlardı. Uluslararası Hür İğci Sendikaları Konfederasyonu'nun birkaç yıl önce yaptığı bir çalışma, imalat sanayinde az gelişmiş ülkelerde çalışan işçi sayısını, gelişmiş kapitalist ülkelerde çalışan işçi sayısını karşılaştırıyor; yani bir dönemin gelişmiş ülkesinin tanımı endüstrileşmiş ülke idi, şimdi gelişmiş kapitalist ülkelerde bir endüstrileşme ve gelişmiş kapitalist ülkelerde bu endüstrileşmeye karşı olarak az gelişmiş ülkelerde, tamamıyla ulusötesi sermayenin kontrolü altında bir endüstrileşme görüyoruz; ve bu, bizim gibi ülkelerde işçi sayısını hızla arttırmaya yol açıyor.

Üçüncü: Dünyada şu anda yaşanmakta olan, son derece önemli olduğunu düşündüğümüz bir başka değişiklik söz konusudur. 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından ardından Amerika'nın dünya çapında bir, küçük meta üretimi, küçük üreticilik teşvik politikası vardı; yani antikomünist

mücadelede o yeşil kuşak politikasına paralel olarak, küçük üreticilik teşvik edici politika izleniyor. Türkiye'de de bunun 1960'lı yıllarda yansımaları vardı, küçük üreticilik teşvik ediliyordu. Kırsal kesimdeki mülksüzleşme ve işçileşme hep engelleniyordu, engellenecek mali olanaklar vardı. 1980'li yıllardan itibaren bu politikanın değiştiğini ve özellikle 1990'lı yıllarda politikanın daha da hızlandığını kırsal kesimde bir tasfiye sürecinin, küçük üreticiliğin tasfiye sürecinin hızlandırıldığını, mülksüzleşmenin hızlandırıldığını ve bu insanların kente göçerek yeni uluslararası işbölümü çerçevesinde ucuz işgücü sağlanmaları doğrultusunda bir planın, sistemli bir biçimde uygulandığını görüyoruz.

Uluslararası Para Fonu'nun, özellikle geçen yıldan itibaren bakarsanız, 9 Aralıkta 1999'da verilen niyet mektubu, 22 Haziran 2000'de verilen niyet mektubu ve son olarak 18 Aralık 2000'de verilen niyet mektuplarında tarıma ilişkin politikalar tamamıyla ulusötesi sermayenin kırsal kesimdeki mülksüzleştirme politikalarının unsurlarıdır. Bu anlamda bizim gibi ülkeler geçmişte mülksüzleşmeyi, işçi sayısında hızlı bir artış sağlıyor, bu da uzun vadede çok olumlu bir şeydir; çünkü kırsal kesim, genellikle toplumsal açıdan geridir; bir ölü düşünür, "kırsal kesimin budalalık" diyor. Kırsal kesimin o kendi içine kapalı, dünyaya yönelik perspektifi olmayan yapısı parçalanıyor. Bu "küreselleşmenin uzun vadede getireceği olumlu unsurlardan, olumlu sonuçlardan biridir" diye düşünüyorum; ama bu, sıkıntılı bir dönem de beraberinde getiriyor; çünkü ulusötesi sermayenin bu artan gücü, 1970'li yıllardan itibaren o sosyal refah devleti etrafındaki

mutabakatın kırılmasına yol açtı ve bu üç alanda yeni sonuçlar doğurdu.

Birincisi; sermaye artık ulus ötesinde sağladığı bu hareketliliğe bağlı olarak sosyal devleti parçalamaya çalışıyor; özelleştirme bunun unsurlarından biridir. Sosyal devletin parçalanması süreci gelişmiş ülkelerde de yaşanıyor.

İkincisi; sendikalarla yönelik çok sistemli bir saldırı var. Bir dönem antikomünist mücadelede sendikaların ittifakı temel alan ulusötesi sermaye veya o dönemin koşullarında sermaye, en genelinde, şimdi ulusötesi düzeyde eriştiği güçle birlikte sendika karşıtı bir politikayı sistemleştirdi.

Üçüncüsü; eskiden sendika üyesi olmayanlar bile, yasaların getirdiği bazı haklardan yararlanırlardı; artık ulusötesi sermaye onu istemiyor, kayıt dışı istihdamı tercih ediyor. Şu anda Türkiye'de 4,5 milyon dolayında yerli, 700-800 bin dolayında da yabancı kaçak işçi olduğunu tahmin ediyoruz, böyle bir süreç yaşanıyor.

Bu neyi getiriyor? Bu, toplumsal sınıflar arasındaki diyalogo geriletten, mutabakatları parçalayan ve artık bir sınıfın 19. yüzyılın vahşi kapitalizmine geri dönmüş çabaları karşısında, işçi sınıfının da kendine bir daha çekidüzen vermesini gerektiriyor; yaşadığımız süreç bu.

Bu, Türkiye ötelinde nasıl gelişti? 12 Eylül öncesini çoğunuz anımsarsınız. 12 Eylül öncesinde işçi sınıfı hareketi, sendikacılık hareketi bölünmüştü; siyasi eğilimlere göre bölünmüştü. Artık bu eğilimin, bu bölünmelerin önemsizleştiğini, çok farklı siyasal eğilimlerden örgütlerin veya kişilerin, IMF karşıtı

politikalar etrafında bir araya gelebildiğini görüyoruz. Bunun son örneğini 14 Temmuz 1999'da oluşturulan TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DISK, KESK, Türkiye KAMU-SEN, MEMUR-SEN, 3 emekli örgütü ve 6 meslek örgütünün, toplam 15 örgütün oluşturduğu Emek Platformu. Emek Platformunun ilk bildirisi hazırlanırken ve 24 Temmuz 1999'da Kızıl mitingini yaptığımızda karşı çıkan temel noktalar, Uluslararası Para Fonu'nun Türkiye'ye dayattığı politikaları, uluslararası tahkimdi, çok taraflı yanını anlamaması; yani MAL. Ayrıca Türkiye'nin ulusal egemenliğinin, ulusal bağımsızlığının korunması gerektiği savunuluyordu. Bu temel konularda ulusötesi sermayeye karşı genel bir cephe oluşturulmaya çalışılıyordu. Şimdi, olayın bir boyutu bu. Buna karşı ne yapılmaya çalışıldığına değereceğiz; ama seçerken, küreselleşme süreciyle birlikte ortaya çıkan, bölgeselleşmeye de değinmek istiyorum.

Küreselleşme gelişirken, aynı zamanda bölgeselleşme de teşvik ediyor; şatırların 1992'de Maastricht Antlaşmasıyla Avrupa Birliği'ne geçişi. Bir lineerin ekonomik ortaklıkla bağlayan hareketi, Avrupa Birleşik Devletleri loğultusunda, özellikle 90 sonrasında önemli adımlar attı. Bu, biri de etkiliyor; ancak bir etkilemesinde olumsuzlardan çok, olumsuzluklar olduğu kanısındayım. TÜRK-İŞ olarak bizim yaklaşımımız, Avrupa Birliğiyle ilişkilerde şunu savunuyoruz: Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üye İma gibi bir kaygısı, perspektifi, beklentisi yoktur. Türkiye'de işçilerin Avrupa Birliği müteahhata uyum sürecinde kazanacakları hiçbir yarar yoktur; çünkü Avrupa Birliği Antlaşmasının 137. Maddesinin 6.

Bendi, Avrupa Birliği müteahhata içinde sendikalaşma hakkının, toplu pazarlık hakkının ve grev hakkının var almayacağına söyler. Yine 137. Madde, küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışanların haklarının direktifler dışında, yöneticiler dışında tutulabileceği düzenlemesini getirir. Türkiye'de işyerlerinin önemli bir bölümü, Avrupa Birliği standartlarına göre küçük ve orta ölçekli işletmedir. Bunun ötesinde, Avrupa Birliği'nin iş güven-cesine ilişkin hiçbir düzenlemesi yok. Sosyal güvenliğe ilişkin düzenlemeleri de, genel ilkelere ötesine gitmiyor.

Bu nedenle, küreselleşme sürecinde gelişen bölgeselleşmenin içinde Türkiye'nin yer alması, Türkiye'de çalışanlara getireceği bir yarar olmadığı kanısındayım, ayrıca Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üyeliğe alma gibi bir perspektifinin de olmadığı kanısındayım.

Buna karşı ne yapılabilir, nasıl bir tavır alınması gerekiyor? Türkiye'den 4 örgüt; iki önemli uluslararası işçi örgütünün üyesi. TÜRK-İŞ, DISK, HAK-İŞ VE KESK, Uluslararası Hür İğci Sendikaları Konfederasyonu'nun ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun üyesi. Ben, Genel Başkanım Uluslararası Hür İğci Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Üyesi olarak nedeniyim, bu Yönetim Kurulu toplantılarına yıllardır katılıyorum. Ayrıca, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu Yedek Üyesiyim, onun için, oradaki tartışmaları izleyebiliyorum.

Uluslararası sermayenin bu denli güçlendiği koşullarda insanların ilk beklentisi, işçi hareketi içinde de, uluslararası dayanışmanın gelişmesidir.

Yıllarca bu işle uğraşan biri olarak çok büyük bir hayal kırıklığı içinde olduğumu ve uluslararası dayanışma adı altında yapılan işlerin hiçbirinin somut sonuç doğurmadığını ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun da, faaliyetlerini yaptığı harcamalarını yüzde 85'ini Avrupa Komisyonu'ndan; yani Avrupa Birleşik Devletlerinin hükümetinden aldığı ve tamamıyla Avrupa Birliği'nin kontrolü altında bir örgütlenme olduğunu yıllardır yaşadım. Bu anlamda, Türkiye'de işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ve diğer çalışanların, bu ulus ötesi sermayeye karşı mücadele örgütlenmesinde ne yapıyor ki, bugün için, ileride olacak ama bugün için, uluslararası dayanışmadan çok fazla bir şey beklemiyoruz.

Uluslararası Hür İğci Sendikaları Konfederasyonu ise, 1949 yılında soğuk savaş koşullarında, soğuk savaşın bir aracı olarak kurulmuştu. 1994-95 yıllarına kadar soğuk savaş bittikten ve Sovyet sistemi çöktükten sonra, Uluslararası Hür İğci Sendikaları Konfederasyonu eski yapısını sürdürdü. 1994-95'den sonra, Afrikalı, Latin Amerikalı ve Amerikalı sendikacıların çabalarıyla, bir taraftan da Asya'daki bazı sendikaların çabasıyla, İCFIU dedğimiz bu örgütlenme içinde bazı olumlu gelişmeler var; ama uluslararası dayanışmanın örgütlenmesi açısından çok zayıf; buradan da fazla bir sonuç çıkmıyor.

Uluslararası İşçiler Federasyonu ve Avrupa İşçiler Federasyonu var. Uluslararası İşçiler Federasyonu, ulusötesi sermayeye karşı belirli kampanyalar örgütlemeye çalıştı; ama bugüne kadar sonuç alamadılar. Avrupa İşçiler Federasyonu ise, biri hariç, tektsticilerin dışındaki diğer Avrupa Federasyonları tamamıyla Avrupa

Komisyonunun kontrolü altındadır. Bu önce, aynı zamanda çalıştığını YOL Sendikasının işi Avrupa işçi federasyonu üyeliğinden ayrıldığı için mektubu gönderip, bunı yiyoruz. Avrupa İnşaat ve Aş İşçileri Federasyonu ve Avrupa Kaş Çalışanları Federasyonu üyeliğinden yarım saat önce ayrıldık çünkü bunları ödemedimiz aidat ve elde ettiğimiz son uluslararası dayanışma diye bakmıştık yıllardır en ufak bir yarar sağlanmadık.

Bu durumda yapılması gereken ne? Bu durumda yapılması gereken ne? I ulusötesi sermayeye karşı, IMF'ye ka- ulus devletin son derece önen olduğunu, ulusal egemenliğin tehde altında olduğunu ve ulusal egemenliğin tehdit altında olduğu koşullarda ulus biriktirildiği, ulusal cepheleştiği Türkiye'de çalışanların küreselleşmeye karşı mücadelesinde çok önemli bir mevzi olduğumu düşünüyorum; yani geçmiş dönemde ulusötesi sermaye I sendikacılık hareketinden, işçi sınıfı hareketinin devlette ilişkileri bu kadı önemli değildi; ama bugün, ulusötesi sermayeye karşı, uluslararası işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinden bir deste görmüyorsunuz. Avrupa işçilerinin çoğu büyük bir bölümü tam bir işçi aristokratı tavır içinde, kendi çıkarlarını her şeyin üstünde tutan bir anlayışla hareket ediyorlarsa, o zaman Türkiye'de, ulusal egemenlik için, demokrasi için, IMF'ni temsil ettiği ulus ötesi sermaye karşı tüm sınıf ve tabakaların bir araya getirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Kimdir bu yeni uygulamalarla rahatsız olanlar? Köylülük müthiş hızlı bir tasfiye sürecini yaşıyor, işçi-köylü

itifakı bu anlamda önemlidir. Enaf müthiş bir tasfiye süreci yaşıyor; hiper marketler tartışmaları bugünlerde yeniden kamuoyunun gündeminde. Yabancı sermayeye dayalı hiper marketler aracılığı ile özellikle yabancı ürünlerin tüketiminin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, giderek artan bir uygulama. Küçük esnaf ve sanatkarın tasfiye süreci hızlanıyor ve bu süreç içinde işçiler de zarar görüyor. O zaman, genel olarak sendikaların, ulusötesi sermayeye karşı politikaları ikilidir. Bir taraftan uluslararası dayanışmayı örgütlemeye çalışırsınız, uluslararası düzeyde örgütlenişinizi geliştirmeye çalışırsınız; ama bugüne kadarki ilişkilerde bundan sonuç alamadık. İlerde tabii ki bu kanat, bu ayak ağırlık kazanacaktır. Belki 10 yıl sonra, 15 yıl sonra Avrupalı işçilerin kafası değiştiğinden sonra, işçi aristokratı tavrından kurtulduktan sonra; ama bugün önemli olan nedir? Bugün önemli olan, ulus ötesi sermayeye karşı ülke içinde ulusalci güçlerle ittifaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, üniter devlet yapısının bütünlüğünü ve bağımsızlığını her şeyin üstünde tutan, ulusal egemenliği her şeyin üstünde tutan, IMF'nin dayatmalarını, hele hele 18 Aralık 2000 tarihli niyet mektubunda yer alan, IMF'nin her ay denetimine olanak tanıyan, Hocanın da belirttiği gibi, IMF'yi memnun etmek için Parlamento'ya belirli yükümlülükler yükleyen, "Şu tarihte kadar, şu yasa'yı çıkartacağım" diyen anlayışa ve bunun içinde, Meclisteki söz hakkını kısıtlayan anlayışa karşı mücadele edebilmek için, ulusalci ruhu, ulusalci çizgiyi yeniden canlandırmak gerektiğini düşünüyorum, Avrupa Birliği'yle ilişkilerde

de aynı anlayışın hakim olması gerektiğini düşünüyorum.

Özetle son söz olarak; ulusötesi sermaye dünyayı yeniden biçimlendiriyor, küreselleşme dediğimiz bu: Ulus ötesi sermaye, artık ulus-devletin - Hocamdan bir parça farklı düşünüyorum- ulusal egemenliğini istemiyor. Eskiden Türkiye'ye gelirken, Türkiye'nin şartlarını beğenmediğinde buraya gelmeyen sermaye, şartları gerektiğinde artık Türkiye'ye gelmek; ama Türkiye'nin şartlarını kendi taleplerine uydurmak istiyor; bu kadar güçlendiler.

1980 yılında, Türkiye'de 78 tane yabancı sermayeli şirket vardı, şimdi 5 050 tane yabancı sermayeli şirket var. Bu 5 050 şirketin sadece 240'ında sendika var, 240'un dışındaki, aşağı-yukarı 4 750-4 800'ünde sendika yok. Bu sendikası işyerlerinde örgütlenilebilmek için, Alman sendikacılarıyla, Amerikan sendikacılarıyla, İtalyan sendikacılarıyla ve Hollanda sendikacılarıyla 2,5 yıldır yaptığımız görüşmelerden de hiçbir sonuç alamadık. Ulusötesi dayanışma işçi sınıfında çok yetersiz. O zaman ulusal egemenlik, ulus-devletin güçlendirilmesi, daha da fazla önem kazanıyor. İşçi sınıfının çıkarlarıyla, ulusal çıkarlarının birebir örtüştüğü kopullarda ulusalculuğun 1919'daki gibi yeniden yükselmesi; 1919'da işçi sınıfı hareketinin çok güçlendiği koşullarda, ulusalculuğun yeniden yükseltilmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Sayın Yıldırım Koç'a teşekkür ediyorum.

İkinci konuşmacımız, ev sahibimiz, Çankaya Belediye Başkanı Sayın Haydar Yılmaz.

Yerel yönetim olayı küreselleşmenin dışında tutulmuyor, çok önemli bağlantıları var. "Bu konuda Sayın Başkanımın bize söyleyecekleri çoktur" diye düşünüyorum.

Bayurum Sayın Başkan.
ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANI Haydar YILMAZ- Çok teşekkür ederim.

Öncelikle böyle bir toplantıyı düzenleyenlere teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Küreselleşme, günümüzün en kült, en şüpheli kelimeleri arasında sayılıyor. Küreselleşmenin büyüdüğü bakış açılan ve küçültüldüğü bir dünyanın varlığını yadsamak imkansız.

Küreselleşme paradoks gibi görünen iki ayrı eğilimi birden ortaya çıkarır. Bir yandan ulusal sınırları yetersiz sayan, aşırı büyük ve önlenemez bir süreç yol alırken öte yandan da güçlü bir yerellik eğiliminin geliştiğine tanıklık ediyoruz.

Ulusal sınırları aşan birlikler, farklı kültürleri, farklı dilleri yan yana getiriyor, büyük ve global bir hukuk ve ekonominin oluşmasına da kaynaklık ediyor.

Buna en iyi örnek olarak başlangıçta Avrupa Kömür ve Çelik Birliği adıyla kurulan zaman içinde adı Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Topluluğu ve Avrupa Birliği olarak dönüşüm gösteren birliği gösterebiliriz.

Benzer bir gelişmeyi Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Meksika arasındaki Nafta'da da görüyoruz.

Küreselleşmenin hızlandırıldığı yeni şekiller verdiği bu birlikler u yurttaşlıklar, birlik yurttaşlığı diye çıkarıyor, mülkiyet, çalışma, ekon entegrasyon, hukuki bütünlüğe ve siyasi organizasyonların oluşumuna açıyor.

Önlenemez bir süreç olarak gel küreselleşme tek bir dünya, tek sistemin hükümlerinin resmîleştirilmesine karşılık bir dayatma da eşlik ediyor.

Bastırıcı başka alternatifli y denerek liberalizmin dünyayı ölçsüzür adaletsiz biçimlendirmelerine ideol bir dayatma da eşlik ediyor.

Yani liberalizmin hükümlerini kapitalizmin vahşi yüzünü öne çıkar serbest piyasa ekonomisi. Bir 19. yü Alman düşünürünün (Niçe'nin) dediği aslında hiçbir ekonomisi olarak gösteriyor.

Hiçbirlik olduğu, hissizlik olduğu bir ekonomik modelin küreselleşme eşlik etmesi çok korkutucu...

Oysa insanı içeren hisli ekonomiyi küreselleşmenin temel dir yapmadan eşitsizlikleri ortadan k duramazız...

Elbette küreselleşmenin kültürel ekonomiler ve uluslar arası diyalog eziye nazaran daha çok güvenen dünya yaratma, banşıl bir dün yaratma için bilere uygun olanak sunduğuna söyleyebiliriz.

Bu olanağı, onun içeriğini dönü türme uğraşısı ile insana yararlı seviyeye taşıyabiliriz.

Küreselleşme bir diğer yanda i birden bire kapsları, sınırları açman yaratıcı tedirginlikle yüz yüze kalıyor.

getiriyor. Aynı olay, Amerika'nun gündeme getirdiği, ithalata, kendi ülkelerine getireceği mallar açısından mahzar ülkeleri belirlerken, SA 8001 diye bir kod kullanıyor ve bu koddan aynen, ILO'nun bu temel şartlarını belirleyen şartları haiz; yani asgari çalışma yaşı, eşit ücret, sendikalaşma ve toplu pazarlık hakları gibi. Dolayısıyla, böylesine bir gelişmeyi bence emek çevresinin yakalaması lazım; çünkü şu anda Türkiye'de büyük sermaye -yerli sermaye diyemeyeceğim- bütün bu oluşumları, küreselleşmeyi kendi arkasına alırken, tam tersine, ILO'nun bu temel sözleşmelerinde ya da bu şekilde toplantılarında ifade ediyor. Bence bu da size bir ipucu vermeli ve bu anlamda mücadelenizi küreselliğin getirdiği sonuçları kendi lehinize ve sınıfınızın lehine nasıl aşabileceğiniz konusunda çabaya sevk etmelidir" diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Yıldırım Bey, buyurun.

Yıldırım KOÇ- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce ILO ile ilgili şunu söyleyeyim. Size, basına "Aplikasyon Komitesi" diye yansıyan; yani Uluslararası Çalışma Konferansları Standartların Uygulanması Komitesinde 8 yıldır Türkiye İşçi Temsilcisi olarak orada çalışıyorum. ILO ile ilgili şunu özetle söyleyeyim, Sayın Altıntaş ve Sayın Keskin'le bağlantılı: ILO ayıplamanın ötesinde hiçbir şey yapamaz ve özellikle 92-93'den itibaren işveren grubunun ILO'da izlediği strateji, ILO'nun bir teknik işbirliği örgütü haline dönüştürülmesi doğrultusundadır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, Türkiye'de kamu çalışanlarının örgütlenmesinde 98 Sayılı Sözleşmeyi kullanmamızın dışında, bugüne kadar

Türkiye'ye çok fazla etkisi olmadı; yan bunu basından izleyen biri olarak değide, 8 yıldır o komitede görev yapan ve TÜRK-İŞ'in ILO ilişkilerinin sorumlu olarak söylüyorum; ILO'yu göz-ünüzdü abartmayın.

İkincisi; uluslararası ticaret sözleşmelerinde sosyal hüküm konusu çok tartışıldı. Doğan Bey'in açıkça ifade etmediği; ama tartışılan diğer konu bunların hiçbirinin yaptırımı yoktur. Bunlar sadece birer niyet ifadesidir. Onun ötesinde, bugüne kadar bunlardan sonuç almak mümkün olmadı. Sadece özellikle Amerika'da tüketici örgütleri istihdamın kendi ülkelerinden başka ülkelere kaymasını önlemek amacıyla "Sosyal etiketleme" dedikleri uygulamalara girdiler. Bunu özellikle Pakistan ve Hindistan'da halıda, çocuk üretiminde "rug mark" dedikleri bir şeyle uyguluyorlar. Sosyal etiketleme de korumacılığın bir biçimidir, bu da çok etkili olmadı.

Uluslararası sendikacılık hareketinde, belki konuyla çok yakından ilgili olmadığınız için karıştırılma olabiliyor. İki tür örgütlenme vardır. Bir, Avrupa örgütlenmeleri vardır, bir de uluslararası örgütlenmeler vardır. Uluslararası örgütlenmelerde olumlu gelişmeler var ama bu süreç çok yavaş işliyor. Avrupa örgütlenmeleri ise, sarı örgütlenmelerdi yani size şöyle örnek vereyim: Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu toplantısında, Avrupa Komisyonu Temsilcisi için yer vardır. İstedik zaman Avrupa Komisyonu temsilcisi gelir, orada oturur ve dinler. Bu, şunu eşittir: TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunda, hükümetin ya da Çalışma Bakanlığının

bir temsilcisinin yer almasıdır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu tamamıyla Avrupa Birliğinin kontrolü altında bir örgütlenmedir. Avrupa İşkolu Federasyonları; yani benim sendikamın, işte 2-3 saat önce ikisinin üyeliğinden çekildiği örgütlenmeler, tamamıyla Avrupa Hükümetinin kontrolünde örgütlenmelerdir. Mesela benim sendikam YOL-İŞ, Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu üyesidir, Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu üyesidir; ama Avrupa Kamu Görevlileri Federasyonundan ve Avrupa İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu üyeliğinden bugün çekildi. Tamamıyla hükümet kontrolü altında örgütlenmelerdir.

Sayın Altıntaş'ın, "Eğitimle ilgili bir şey yapıyor musunuz?" sorusu var. Sendikalar mesleki eğitimle ilgili bir şey yapmıyor ve şu soruyu kendimize çok sorduk: Sağlık hizmetleri iyi olmadığında, mesela ÖZÇELİK-İŞ Sendikası, İSDEMİR'e bir sağlık hizmeti götürdü. Bu mu doğru yoldur, yoksa vergi ödediğimiz için devlet hastanelerini adam gibi çalıştırmak, SSK'ya prim ödediğimiz için, SSK'yı adam gibi çalıştırmak mı daha doğru yoldur? Genel olarak bizde ağır basan eğilim, mesleki eğitim konusunda da, devletin mesleki eğitimi adam gibi yapmasını sağlayacak bir biçimde etkili olmaya çalışmak, kendimizin mesleki eğitime katılmasından daha doğru gibi geliyor. Sayın Yusuf Özden ve Aşlı Han Hanımın sordukları da benzer nitelikte.

"Uluslararası dayanışma mı, ulusal çıkarlar mı?" sorusuna gelince. Avrupa'dan bir dayanışma görmedik. Alman sendikalarıyla 2,5 yıldır görüşüyoruz. Türkiye'de faaliyette bulunan 800 küsur Alman şirketinden 42'si sendikalıdır. Bu

insanlar, Alman sendikacıları, DGB'deki yöneticiler arkadaşlarımız. 2,5 yıldır onlarla Türkiye'deki Alman şirketlerinde çalışan işçilerin örgütlenmesi için ortak toplantı yapmaya çalışıyoruz, başaramadık. Bu tür şeylerden kaçıyorlar.

Emek Platformuyla ilgili bir-iki şey söyleyeyim. Ben, gerek Demokrasi Platformunda, gerek Emek' Platformunda Teknik Komitede kendi örgütümü temsil ediyorum. Emek Platformu, Türkiye'de ilk kez, tüm siyasi eğilimlerden insanları bir araya getirmesi açısından son derece önemli bir girişimdir. Çok büyük eksiklikleri vardır; ama bu bir süreçtir. Ben 50 yaşındayım; 12 Mart öncesini de, 12 Eylül öncesini de yaşadım. 12 Mart öncesinde hayal bile edemediğimiz, 12 Eylül öncesinde hayal bile edemediğimiz birliktelikleri, biz Emek Platformu içinde sağladık. Bu bir süreçtir, biraz zaman alır. İnsan yaşamında 10 yıl önemlidir; ama toplumların yaşamında 10 yıl çok kısa sürelerdir. Bu anlamda Emek Platformu olumlu bir girişimdir.

İşbirlikçi sermaye ve iktidarlar meselesine gelince. Zaten bu örgütler hükümetlerle kapışıyor. Başka türlü yapamıyorsunuz; çünkü IMF'nin dayatmalarına "Evet" diyenlerle hayat sizi kapıştırıyor; ama bütün bunlarda, belki biraz daha uzun vadeyle ve biraz daha hoşgörülü bakmakta yarar var.

Teşekkür ediyorum.